

WYTHNOS HYDER RHIF

Gweithgareddau i Blant 4-16 oed

Cynnwys

Ar gyfer rhieni a gofalwyr

Awgrymiadau cyflym ac arweiniad	03
---------------------------------------	----

4-7 oed

Nadroedd ac Ysgolion	05
Tylwyth Teg Dannedd	07

7-10 oed

Nod Cynilion Mr MoneyJar	11
Siopa ar gyfer Picnic	12
Felly Rydych Chi'n Meddwl nad yw Rhifau'n Hwyl	14

10-13 oed

Swyddi Cwl	21
Ffonau Symudol	27

13+ oed

Her Cyllidebu Mr MoneyJar	30
---------------------------------	----

Ar gyfer rhieni a gofalwyr

Sut bynnag y gallech deimlo am fathemateg, gallwch wneud gwahaniaeth enfawr i ddysgu rhifedd eich plant.

Mae'r holl dystiolaeth yn dangos bod siarad am fathemateg bob dydd yn helpu i ddatblygu hyder plant mewn mathemateg. Dyma rai cwestiynau y gallwch eu gofyn i'ch gilydd wrth fynd i'r afael â'r gweithgareddau:

- Beth sydd angen i ni ei wneud?
- Pa wybodaeth sydd gennym ni? Beth sydd angen i ni ei ddarganfod?
- A fyddai unrhyw offer yn helpu?
- Beth ydych chi'n sylwi arno pan...?
- A ddylem ni ddyfalu a gweld a yw'n gweithio?
- Beth allwn ni ei wneud os na fyddwn ni'n gallu symud ymlaen?
- Pe baem yn gwneud hyn eto, a oes unrhyw beth y gallem ei wneud yn wahanol?

Gallwch addasu'r gweithgareddau hyn i weddu i ddiddordebau eich teulu a defnyddio pa eitemau bynnag sydd gennych wrth law, gartref neu allan.

Efallai yr hoffech chi dynnu ffotograffau, gwneud darluniau, ysgrifennu cyfrifiadau neu greu diagramau - chi sydd i benderfynu!

Defnyddiwch y blychau sylwadau i adlewyrchu eich trafodaethau a'ch meddyliau wrth i chi gwblhau pob gweithgaredd gyda'ch gilydd.

Un o'r ffyrdd gorau y gallwch gefnogi dysgu eich plant yw gwneud yn siŵr eich bod yn hyderus gyda'ch rhifau. Beth am glicio yma i roi cynnig ar yr [National Numeracy Challenge](#).

OEDRAN

4-7

Nadroedd ac Ysgolion

Chwarae ac archwilio

Chwaraewch y gêm Nadroedd ac Ysgolion gyda'ch gilydd. Nod y gêm yw cyrraedd sgwâr 100. Mae pob chwaraewr yn dechrau ar sgwâr un ac yn cymryd ei dro i daflu'r dis a symud nifer y bylchau a ddangosir ar y dis.

Os byddwch chi'n glanio ar waelod ysgol, byddwch chi'n ei dringo i'r sgwâr y mae'n gorffen arno. Os byddwch chi'n glanio ar ben neidr, rydych chi'n llithro i lawr.

Trafodwch

Wrth i chi chwarae, siaradwch am y nadroedd. Os byddwch yn glanio ar neidr, ydy hi dal yn bosib ennill yn y diwedd? Hyd yn oed gyda'r nadroedd, a fydd pob chwaraewr yn cyrraedd 100 yn y pen draw?

Pan fyddwch chi i gyd wedi cyrraedd 100, a oedd pawb wedi cymryd yr un llwybr i gyrraedd yno?

Defnyddiwch hyn mewn bywyd go iawn

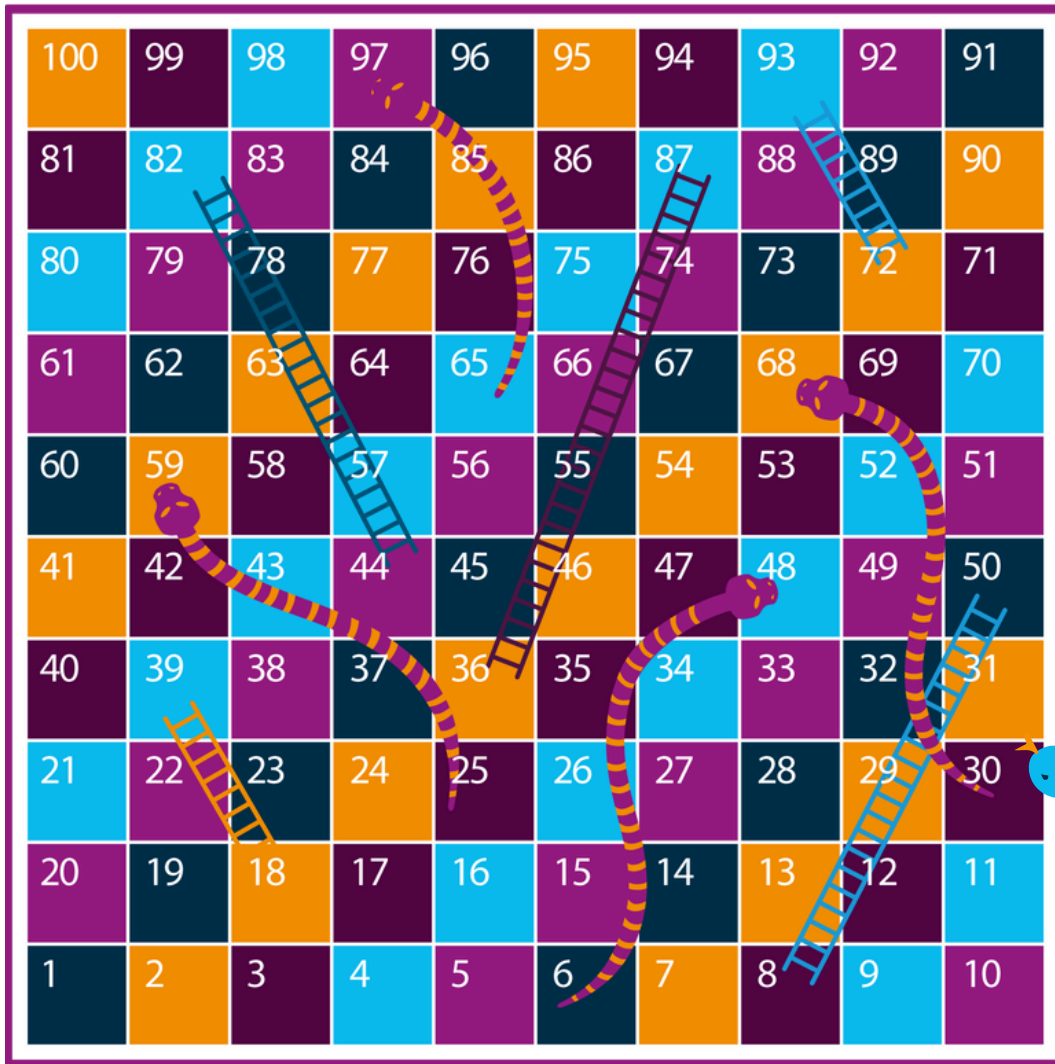
Weithiau mae dysgu pethau newydd ychydig fel chwarae Nadroedd ac Ysgolion. Rydyn ni'n gwybod beth rydyn ni eisiau ei wneud ond gall pethau fynd yn y ffordd, fel y nadroedd, a'i wneud yn anoddach.

Siaradwch am bethau rydych chi wedi'u cael yn anodd mewn bywyd go iawn - efallai dysgu reidio beic, neu rywbeth yn yr ysgol neu yn y gwaith. Oes yna bethau sy'n debyg i nadroedd ac yn eich dal yn ôl? Sut wnaethoch chi ymateb i'r nadroedd? Beth am y pethau sydd fel ysgolion ac yn eich helpu i wella neu symud ymlaen?

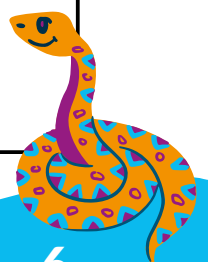

Os nad oes gennych gopi o'r gêm fwrdd, gallwch ddefnyddio'r enghraifft ar y dudalen nesaf a gwneud eich cownteri eich hun i chwarae gyda nhw.

Nadroedd ac Ysgolion

Nodiadau, sylwadau ac arsylwadau

Tylwyth Teg Dannedd

Trafodwch

Mae'r dylwythen deg yn gadael rhywfaint o arian ar gyfer dannedd Tanya.

Mewn blwyddyn, collodd Tanya 4 dant ac mae'r dylwythen deg wedi gadael 50c, £1, £1, a £2 am ddannedd gwahanol.

Pa ddarnau arian allai'r dylwythen deg eu gadael am ddant? A fyddai'n well gennych gael 6 x 20c neu 1 x £1?

Mae'r dylwythen deg yn dweud y gallai Tanya achub un dant nes bod yr un nesaf yn dod allan er mwyn arbed taith – felly gallai hi gael 80c nawr neu £2 os daw'r dylwythen deg i gael dau yn ddiweddarach. Beth fydddech chi'n ei wneud?

Defnyddiwch ddarnau arian go iawn neu'r lluniau o ddarnau arian ar y ddalen ychwanegol i siarad amdano.

Tylwyth Teg Dannedd

Cymhwyswch i i fywyd go iawn

Siaradwch am ble arall y gallai plant gael arian - efallai fel anrheg pen-blwydd. Siaradwch am sut mae rhai plant yn ennill arian poced trwy wneud swyddi defnyddiol i'w teulu. Gallech gymharu hyn ag oedolion sy'n ennill arian o swydd.

Siaradwch am yr hyn rydych chi'n ei wneud ag arian. Ar beth hoffech chi wario rhywfaint o arian nawr? Beth hoffech chi gynilo ar ei gyfer? A oes elusen yr hoffech roi rhywfaint o arian iddi? Efallai i helpu rhai pobl neu anifeiliaid eraill.

Gallech ddefnyddio 3 jar wydr – un ar gyfer gwario, un ar gyfer cynilo, ac un ar gyfer rhannu – a rhannu'r arian rhyngddynt. Siaradwch am yr hyn sy'n mynd i ba jar a pham.

Defnyddiwch jariau gwydr fel ei bod hi'n hawdd gweld yr arian yn tyfu!

Gwario

Cynilo

Rhannu

Nodiadau, sylwadau ac arsylwadau

Cyswllt Cwricwlwm

- Adnabod a gwybod gwerth gwahanol ddarnau o ddarnau arian a phapurau
- Defnyddiwch symbolau ar gyfer £ a c
- Cyfuno symiau i wneud gwerth penodol
- Geirfa allweddol – ceiniogau, punnoedd, darnau arian, arian papur, rhannu, cyfanswm, gwario, cynilo, rhannu

Tylwyth Teg Dannedd

OEDRAN

7-10

Timi Merriman-Johnson

Llysgennad Rhifedd Cenedlaethol

MR MONEYJAR

Nod Cynilion Mr MoneyJar

Gall cynilo ar gyfer rhywbeth mawr deimlo'n anodd ei gyflawni. Ond os byddwn yn cynilo symiau llai dros amser gall fod yn haws ei reoli.

Meddyliwch am rywbeth yr hoffech ei brynu ond nad oes gennych ddigon o arian ar ei gyfer eto.

Cofnodwch yr hyn rydych am ei brynu yn y blwch isod. Gallwch dynnu llun, ei ddisgrifio, neu hyd yn oed ddefnyddio sticeri - byddwch yn greadigol!

 Gwnewch nodyn o faint mae'n ei gostio. Ceisiwch edrych mewn ychydig o siopau ac ar wefannau gwahanol, i weld lle gallwch chi gael y pris gorau. Dyma eich nod cynilo.

Dyma'ch nod cynilo.

Fy nod cynilo yw: £

Dychmygwch eich bod wedi cynilo ar gyfer hyn dros flwyddyn. Faint fydddech chi'n ei arbed bob mis?

Peidiwch ag anghofio sicrhau bod cyfanswm yr arbedion yn cyfateb i'ch nod cynilo.

Mis 1.

Mis 2.

Mis 3.

Mis 4.

Mis 5.

Mis 6.

Mis 7.

Mis 8.

Mis 9.

Mis 10.

Mis 11.

Mis 12.

Cyfanswm fy nghynilion yw: £

11.

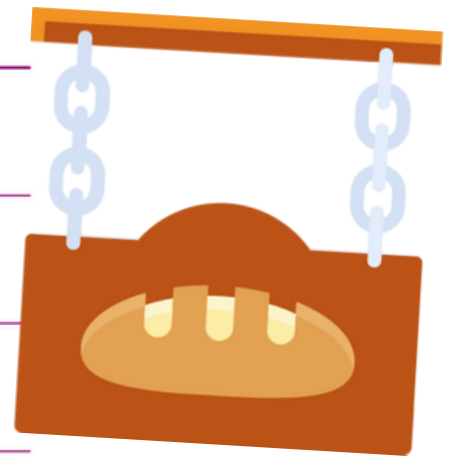
Siopa ar gyfer picnic

Trafodwch

Mae Prital a Mita yn cynllunio picnic. Dyma'r pethau maen nhw eisiau eu cymryd ond dim ond £10.00 sydd ganddyn nhw i'w wario. Pa ddewisiadau sy'n rhaid iddynt eu gwneud?

Ydy'r cynigion i gyd yn dda? Ydyn nhw angen cymaint â hynny?

Bwyd	Pris	Cynigion arbennig
Rholiau bara	Pecyn o 4 am £2.00 neu 60c yr un	
Samosas	4 am £1.60	Pecyn mawr: 10 am £3.50
Caws	500g am £3.00 neu 250g am £2.00	
Afalau	20c yr un	Pecyn o 5 am £1.50 Prynwch un pecyn, mynnwch un pecyn am ddim
Toesenni	19c yr un	Pecyn mawr: 12 am £2.40
Sudd oren	Potel 600ml am £4.80	Pecyn o 5 x cartonau 100ml am £2.50
Grawnwin	500g am £1.80	Prynu un pecyn, cael un pecyn hanner pris
Bar o siocled	200g am £1.70	Prynwch ddau am £3.50
Dŵr	rhydd	

Siopa ar gyfer picnic

Defnyddiwch hyn mewn bywyd go iawn

Cynlluniwch fwyd i'ch teulu ar gyfer diwrnod allan - edrychwch mewn siop neu ar-lein a chyfrifwch y gost. Pa eitemau ydych chi eu hangen (i'w bwyta'n synhwyrol) neu eu heisiau (danteithion fel cacen)?

A oes unrhyw eitemau ar gynnig arbennig?

Syniadau i oedolion

Gwnewch yn siŵr bod y dewisiadau a gynigir i'ch plentyn yn fwydydd y bydd yn eu bwyta, fel bod y trafodaethau am arian yn fwy na bywyd!

Byddwch yn gadarnhaol am y fathemateg fel ffordd o arbed arian a defnyddio arian yn ddoeth.

Nodiadau, sylwadau ac arsylwadau

Cyswllt Cwricwlwm

- Adnabod symbolau £ a c
- Cyfuno symiau i wneud gwerth
- Adio/tynnu symiau o arian, gan ddefnyddio £ a c mewn cyd-destunau ymarferol
- Datrys problemau syml yn ymwneud â ffracsiynau a degolion
- Geirfa allweddol – pris, cost, cynigion, gwario, arbed

Felly rydych chi'n meddwl nad yw rhifau yn hwyl?!

Mae rhifau o'n cwmpas ym mhobman, ac maen nhw'n ein helpu ni i gyd i wneud y pethau rydyn ni'n eu mwynhau!

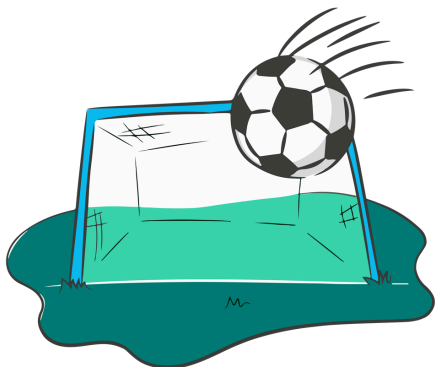
Pan fyddwch chi'n meddwl am y peth, mae yna lawer o ffyrdd rydyn ni'n defnyddio rhifau wrth wneud ein hoff hobiau a chwaraeon.

Edrychwch ar y hobiau isod a meddyliwch sut y byddech chi'n defnyddio rhifau wrth eu gwneud.

Rydyn ni wedi gwneud un enghraifft i chi i roi rhai cliwiau i chi – ceisiwch feddwl am gymaint o atebion â phosib.

Enghraifft ↴

Pêl-droed

- Defnyddio'r tabl cynghrair i weithio allan faint o bwyntiau y gallai fod eu hangen ar dîm i ennill y gynghrair
- Deall pellteroedd ar y cae
- Adnabod siapiau ar y cae, fel y cylch canol
- Deall amser, defnyddio amser gêm 90 munud
- Tebygolrwydd o fod yn gyfartal am y gwpan cwpan
- Edrych ar ystadegau – e.e. canrannau meddiant

Allwch chi feddwl am unrhyw rai eraill? Ychwanegwch nhw yma:

Felly rydych chi'n meddwl nad yw rhifau yn hwyl?!

Pobi neu Goginio

Yn defnyddio mathemateg:

Peintio

Yn defnyddio mathemateg:

Gemau Bwrdd

Yn defnyddio mathemateg:

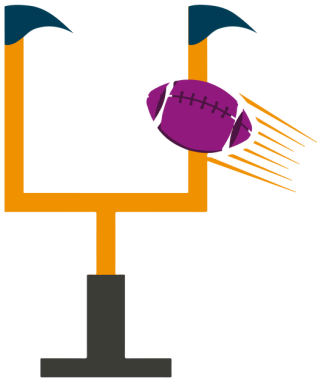
Felly rydych chi'n meddwl nad yw rhifau yn hwyl?!

Cerddoriaeth

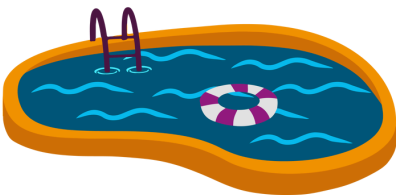
Yn defnyddio mathemateg:

Rygbi

Yn defnyddio mathemateg:

Nofio

Yn defnyddio mathemateg:

Felly rydych chi'n meddwl nad yw rhifau yn hwyl?!

Eich hoff hobi

Tynnwch lun o'ch hoff hobi! Beth yw e? Sut mae'n defnyddio mathemateg?

Hoff hobi aelod o'r teulu neu ffrind

Tynnwch lun o hoff hobi aelod eich teulu! Beth yw e? Sut mae'n defnyddio mathemateg?

Felly rydych chi'n meddwl nad yw rhifau yn hwyl?!

Atebion enghreifftiol

Mae'r tudalennau hyn ar gyfer oedolion sy'n helpu plant gyda'r gweithgaredd hwn

Isod rydym wedi darparu rhai atebion posibl, ond nid yw hon yn rhestr lawn gan fod llawer o ffyrdd posibl o ddefnyddio mathemateg ym mhob gweithgaredd. Yn gyffredinol, dylid annog unrhyw ymateb rhesymol.

I helpu eich plentyn, defnyddiwch y canlynol i roi awgrymiadau:

- Sut mae amser yn cael ei ddefnyddio yn y hobi?
- Oes angen arian – i brynu pethau neu wneud penderfyniadau?
- A yw data'n ddefnyddiol yn unrhyw un ohonynt – fel gwybodaeth sy'n defnyddio rhifau, tablau cynghrair, graffiau neu siartiau?
- A fyddai angen i chi ddefnyddio mesuriadau – fel pwysau, taldra neu hydroedd?
- Ble allwch chi weld siapiau?
- A oes angen unrhyw gyfrifiadau? A yw'n ddefnyddiol adio pethau at ei gilydd neu rannu pethau? A oes angen canran yn unrhyw le?

Atebion posib

Pobi neu goginio

- Defnyddio amseriadau cymhleth i sicrhau bod popeth yn barod ar yr amser iawn
- Pwyso a mesur cynhwysion
- Deall ryseitiau
- Lluosi cynhwysion i bobi cynhyrchion ar gyfer y nifer cywir o bobl

Peintio

- Cymysgu lliwiau paent gyda'r cymarebau cywir
- Archebu cynfasau a/neu fframiau o'r maint cywir
- Deall cyfrannedd i gadw paentiadau'n fyw
- Amcangyfrif faint o baent sydd ei angen i wneud yn siŵr bod digon o bob lliw

Gemau bwrdd

- Cadw sgôr yn Scrabble
- Defnyddio arian mewn Monopoly – gwybod pryd i brynu eiddo ac a allwch chi ei fforddio
- Deall tebygolrwydd - beth yw'r tebygolrwydd y byddech chi'n rholio dwbl?
- Defnyddio cyfesurynnau mewn Llongau Rhyfel

Felly rydych chi'n meddwl nad yw rhifau yn hwyl?!

Atebion enghreifftiol

Mae'r tudalennau hyn ar gyfer oedolion sy'n helpu plant gyda'r gweithgaredd hwn

Atebion posib

Cerddoriaeth

- Cyfrif curiadau a chadw amser
- Deall ffracsiynau a ddefnyddir i nodi hyd nodau
- Cynllunio ac amserlennu ymarferion
- Cynllunio faint o ganeuon y gellir eu chwarae mewn sioe

Rygbi

- Cadw golwg ar y sgôr
- Adnabod chwaraewyr yn ôl rhifau eu crysau
- Defnyddio onglau i gicio am gôl
- Gwirio ble mae eich clwb yn y gynghrair

Nofio

- Defnyddio amser i fesur pa mor gyflym y gallwch chi fynd
- Defnyddio pellter i ddeall hyd a lled i ennill eich bathodynnau
- Amcangyfrif i osod eich targedau
- Gwneud yn siŵr eich bod chi'n cyrraedd y gala ar amser gyda digon o amser i newid.
- Pryd mae'n rhaid i chi adael y tŷ?
- Pa mor hir ydych chi'n ei ganiatáu i baratoi ar gyfer y ras?

Ar gyfer oedolion

Un o'r ffyrdd gorau y gallwch gefnogi dysgu eich plant yw gwneud yn siŵr eich bod yn hyderus gyda'ch rhifau. Beth am glicio yma i roi cynnig ar yr [National Numeracy Challenge](#). ✨

OEDRAN

10-13

Mathemateg ar gyfer swyddi cŵl

Mae llawer o bobl yn meddwl y bydd mathemateg yn cael ei ddefnyddio ar gyfer yr ysgol yn unig, ond mewn gwirionedd gall rhifau ein helpu ni ar hyd ein bywydau - yn enwedig ar gyfer cael swyddi cyffrous.

Meddyliwch am y bobl isod a sut maen nhw'n defnyddio mathemateg yn eu swyddi.

Ceisiwch feddwl am gynifer o ffyrdd â phosibl y mae mathemateg yn eu helpu yn eu swyddi hwyliog. Efallai y byddwch chi'n synnu pa mor gyffrous y gall rhifau fod!

Rydyn ni wedi rhoi rhai enghreifftiau i chi i'ch helpu chi.

Bobby Seagull

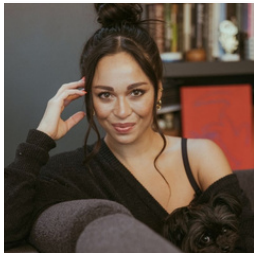

Mae Bobby yn athro mathemateg ac yn gyflwynydd teledu. Yn ei amser hamdden mae'n gefnogwr pêl-droed enfawr ac wrth ei fodd yn dilyn West Ham United.

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

- Cadw ei amserlen brysur dan reolaeth
- Sicrhau bod ei sioeau radio yn rhedeg am yr amser cywir - amcangyfrif hyd adrannau o'r rhaglen
- Gofalu am ei incwm a sicrhau ei fod yn cael ei dalu'n gywir
- Edrych ar y tabl cynghrair wrth ddilyn West Ham
- Archebu'r tocynnau gwerth gorau ar gyfer gemau pêl-droed
- Wrth siarad â'i ffrindiau am ystadegau'r gêm - er enghraifft mae'n dweud wrth ei ffrind fod West Ham ar y brig yn y gêm oherwydd eu bod wedi cael y bêl yn eu heiddo 62% o'r amser.

Katya Jones

Mae Katya yn bencampwr byd mewn dawnsio ac ymgyrchydd amgylcheddol.

Fel dawnsiwr mae hi'n ymddangos ar Strictly Come Dancing, lle maen hi'n trefnu

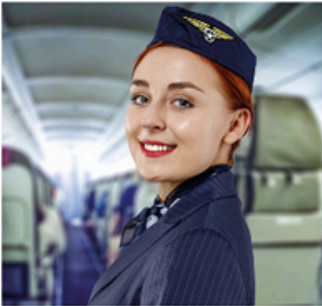
dawnsiau a hyfforddiant ar gyfer ei phartneriaid dawns enwog, gan wneud yn siŵr eu bod yn ffit ac iach yn ogystal â bod yn ddawnsiwr gwych. Mae ganddi ddiddordeb mewn byw'n gynaliadwy ac yn aml mae'n brysur iawn gyda llawer o ymrwymadau fel teithio, digwyddiadau, ymddangosiadau yn y cyfryngau a thynnu lluniau.

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

- Mesur cynnydd tuag at nodau ffitrwydd
- Cynllunio llawer o deithiau fel y gall gadw at ei holl ymrwymadau
- Rheoli amserlenni hyfforddi a chadw amser ar gyfer ei bywyd prysur
- Deall maeth a diet cytbwys
- Mesur hyfforddiant a gwella ffitrwydd
- Yn cyfri faint o bwyntiau mae hi'n sgorio mewn cystadleuaeth
- Deall effaith ei ffordd ddewisol o fyw ar yr amgylchedd

Mathemateg ar gyfer swyddi cŵl

Chloe, aelod o griw'r caban

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

Nathan y nyrs

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

Harry y triniwr gwallt

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

Mathemateg ar gyfer swyddi cŵl

**Friedrich y
dylunydd
ffasiwn**

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

**Vera y dylunydd
gemau fideo**

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

**Sriti y
newyddiadurwr
chwaraeon**

Yn defnyddio mathemateg ar gyfer:

Mathemateg ar gyfer swyddi cŵl

**Mo y
cynhyrwydd
ffilmiau**

Yn defnyddio mathemateg:

**Fy swydd
ddelfrydol**

Tynnwch lun o'ch swydd ddefnyddiol! Beth yw e? Sut fydddech chi'n defnyddio mathemateg?

**Swydd aelod o'r
teulu neu ffrind**

Tynnwch lun o swydd aelod o'r teulu! Beth yw e? Sut maen nhw'n defnyddio mathemateg?"

Mathemateg ar gyfer swyddi cŵl

Atebion enghreifftiol

Mae'r tudalennau hyn ar gyfer oedolion sy'n helpu plant gyda'r gweithgaredd hwn

Rydym wedi darparu rhai atebion posibl, ond nid yw hon yn rhestr lawn gan fod cymaint o ddefnyddiau posibl o fathemateg. Yn gyffredinol, dylid annog unrhyw ymateb rhesymol.

I helpu eich plentyn, defnyddiwch y canlynol i roi awgrymiadau:

- Sut mae amser yn cael ei ddefnyddio yn y swydd?
- A oes angen arian – i brynu stoc neu ddeunyddiau?
- A yw data yn ddefnyddiol yn unrhyw un ohonynt – fel gwybodaeth sy'n defnyddio rhifau, tablau cynghrair, graffiau neu siartiau?
- A fyddai angen i chi gymryd mesuriadau fel pwysau, taldra neu hydroedd?
- Ble allwch chi weld siapiau?
- A oes angen unrhyw gyfrifiadau? A yw'n ddefnyddiol adio pethau at ei gilydd neu rannu pethau? A oes angen canran yn unrhyw le?

Atebion posib

Chloe, aelod o griw'r caban

- Gwybod am wahaniaethau parth amser
- Trin arian i werthu lluniaeth
- Trosi arian cyfred
- Cyfrif cyflenwadau/stoc ar gyfer prydau wrth hedfan

Nathan y nyrs

- Gweithio presgripsiynau a chyfrifiadau cyffuriau allan
- Deall data cleifion
- Cymryd darlleniadau cleifion fel pwysedd gwaed
- Deall y tebygolrwydd y bydd triniaethau yn cael sgîl-ffeithiau

Harry y triniwr gwallt

- Deall siâp
- Defnyddio mesuriadau – e.e. os hoffai'r cwsmer dorri dwy fodfedd
- Cymysgu lliwiau a lliwurau gan ddefnyddio'r gymhareb gywir
- Gwneud apwyntiadau a threfnu digon o amser ar gyfer pob cwsmer

Mathemateg ar gyfer swyddi cŵl

Atebion enghreifftiol

Mae'r tudalennau hyn ar gyfer oedolion sy'n helpu plant gyda'r gweithgaredd hwn

Atebion posib

Friedrich y dylunydd ffasïwn

- Mesur defnyddiau i sicrhau bod y dilledyn yn ffitio'n iawn
- Defnyddio siapiau mewn dyluniadau
- Defnyddio graddfeydd i gynyddu a lleihau meintiau
- Gweithio allan faint o arian y gall ei wneud a faint mae angen iddo ei wario ar ddeunyddiau

Vera y dylunydd gemau fideo

- Defnyddio onglau, siapiau a geometreg wrth ddylunio gemau
- Defnyddio rhifau a data ar gyfer codio
- Graddio a chymesuredd i wneud gosodiadau a chymeriadau realistig
- Defnyddio tebygolrwydd i asesu'r tebygolrwydd y caiff lefel ei chwblhau

Sriti y newyddiadurwr chwaraeon

- Deall ystadegau – er enghraifft pan fydd yn ysgrifennu bod chwaraewr wedi sgorio 50% yn fwy o goliau nag unrhyw un arall
- Rheoli ei hamser i ysgrifennu ei holl erthyglau
- Costau ffeilio ar gyfer pan mae hi wedi bod i gemau chwaraeon
- Amcangyfrif a fydd yr hyn y mae am ei ddweud yn cyd-fynd â'i slot teledu munud o hyd

Mo y cynhyrchydd ffilm

- Cadw'r ffilm i gyllideb
- Negodi cytundebau gyda sêr mawr
- Rheoli'r amserlen ffilmio
- Delio ag amserlenni prosiectau – er enghraifft, pa mor hir fydd sgriptio yn ei gymryd?

Ar gyfer oedolion

Un o'r ffyrdd gorau y gallwch gefnogi dysgu eich plant yw gwneud yn siŵr eich bod yn hyderus gyda'ch rhifau. Beth am glicio yma i roi cynnig ar yr [National Numeracy Challenge](#). ✨

Ffonau Symudol

Mab iddo

Mae llawer o bobl yn talu bil ffôn rheolaidd. Mae gan rai cartrefi ffôn llinell dir ac mae gan lawer o bobl ffôn symudol. Ond sut y telir amdanynt?

Llinell dir	Mae'r bil fel arfer yn cynnwys cost rhentu llinell a chost galwadau ffôn a wneir.
Ffôn symudol - contract	Mae'r cwsmer yn cytuno i dalu bil misol am amser penodol, e.e. blwyddyn. Bydd arwyddo cytundeb yn rhoi swm penodol o funudau galw, negeseuon testun a data y mis i'r prynwr. Os ewch chi dros y terfynau hyn, codir tâl ychwanegol fel arfer.
Ffôn symudol - 'talw wrth fynd'	Gyda'r cynllun hwn, dim ond am yr unedau a ddefnyddir (munudau, testun a data) y mae'r cwsmer yn talu. Mae costau uned yn aml yn uwch nag ydynt gyda chontract ond nid oes unrhyw ffioedd misol sefydlog.

Dychmygwch

Mae Rudy yn chwilio am ffôn newydd iddo'i hun ac un i'w nain. Mae'n amcangyfrif y bydd yn defnyddio 500 munud o alwadau a 2300 o negeseuon testun ond dim llawer o ddata. Dim ond i wneud galwadau y mae ei nain yn defnyddio'r ffôn ond mae hi'n hoffi cael sgysiau hir!

Edrychwch ar yr opsiynau ar y dudalen nesaf. Pa un o'r rhain fyddai'r opsiynau gorau ar gyfer pob un ohonynt? Neu a fyddai math arall o fargen ffôn yn well i Nain?

Ffonau Symudol

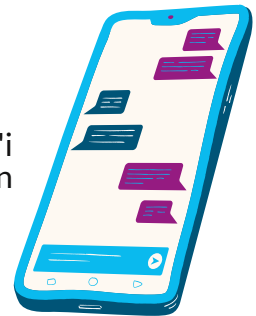
	Ffonau gwerth da	Ffonau pefriog	Ffonau ffantastig	Ffonau o'r radd flaenaf	Ffonau sydd allan o'r byd hwn
Munudau	400	600	800	900	1000
Testunau	2500	1500	2000	3000	Diderfyn
Data	100MB	200MB	1GB	500MB	2GB
Pris am fis	£12.80	£15.50	£18.00	£19.00	£20.75

Dywed rhieni Rudy y gallai leihau nifer ei alwadau a chael y ffôn rhataf. Beth yw eich barn chi?

Defnyddiwch hyn ar gyfer bywyd go iawn

Meddyliwch am unrhyw ffonau sydd yn eich cartref. Beth sydd wedi'i gynnwys yn y gost ar gyfer pob un a sut maent yn cael eu talu? Pwy sy'n cyfrannu at dalu'r costau ffôn?

A yw pawb yn cael y gwerth gorau am arian?
Sut allech chi arbed arian?

Nodiadau, sylwadau ac arsylwadau

Cyswilt Cwricwlwm

- Defnyddiwch bob un o'r 4 gweithrediad i ddatrys problemau sy'n ymwneud ag arian
- Defnyddiwch sgiliau talgrynnu ac amcangyfrif hyd at 3 lle degol
- Geirfa allweddol – ceiniogau, punt, pris, cost, gwariant, tâl, cyllideb, treuliau, cyfanswm, swm, rhataf, gwerth am arian

OEDRAN

13+

Timi Merriman-Johnson

Llysgennad Rhifedd Cenedlaethol

MR MONEYJAR

Her Cyllidebu Mr MoneyJar

Dychmygwch fod gennych chi £20 i'w wario ar bopeth sydd ei angen arnoch chi heddiw. Meddyliwch am yr holl bethau rydych chi eu hangen neu eu heisiau heddiw sy'n costio arian. Rhannwch nhw i'r rhestrau isod a gwnewch yn siŵr eu bod yn adio i £20 i gyd. Gwnewch yn siŵr eich bod yn cynnwys eich holl hanfodion fel bwyd a theithio.

'Anghenion' - y pethau mae'n rhaid inni eu cael i fyw.

Anghenion	
_____	£
_____	£
_____	£
_____	£
_____	£
Cyfanswm:	
£	

'Eisiau' - y pethau efallai yr hoffem eu cael ond gallwn fyw hebbynt.

Eisiau	
_____	£
_____	£
Cyfanswm:	
£	

'Arbedion' - y swm o arian nad ydym yn ei wario ar unwaith ond yn ei gadw at nes ymlaen.

Cynilion	
_____	£
Cyfanswm:	
£	

Os ychwanegwch eich cynilion at gyllideb £20 yfory, faint fydd gennych chi i'w wario yfory? A yw hyn yn newid yr hyn y gallech ei brynu yfory?